

YAN YANA*

Deniz Üçlemesi: II

WILLIAM GOLDING, 1911 yılında İngiltere’de doğdu. II. Dünya Savaşı sırasında Kraliyet Deniz Kuvvetleri’nde görev aldı. 1961 yılına kadar öğretmenlik yaptı. Bu tarihten sonra kendini tamamen yazmaya adanmıştı. 1954’te yayımlanan ilk romanı *Sineklerin Tanrısı* yönetmen Peter Brook tarafından 1963 yılında beyazperdeye aktarıldı. Golding, 1983 yılında Nobel Ödülü’ne layık görüldü ve 1988’de “Sir” unvanı aldı. 1993 yılında hayata gözlerini yumduğunda ardında çeşitli alanlardaki eserlerinin yanı sıra on iki roman bıraktı.

“Deniz Üçlemesi”nin ilk iki kitabı *Geçiş Ayınları* ve *Yan Yana*’nın ardından *Aşağıdaki Yangın* adlı üçüncü cilt de yayın programımızdadır.

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

***SEL YAYINCILIK**

Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

***SEL YAYINCILIK: 211**
ISBN 978-975-570-213-1

YAN YANA

Deniz Üçlemesi: II
William Golding

Roman

Türkçesi: Bülent Doğan

Özgün Adı:
Close Quarters

© William Golding, 1987
© Faber&Faber Limited ve Anatoliait Telif Hakları Ajansı
aracılığıyla Sel Yayıncılık, 2012

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Yayına hazırlayan: Mısra Gökyıldız
Kapak tasarımı ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Nisan, 2004
İkinci Baskı: Temmuz, 2017

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

William Golding

Yan Yana

Deniz Üçlemesi: II

Türkçesi: Bülent Doğan

Roman

(1)

Kimsenin doğum günümü kutlamak için bana hediye vermeye niyetli olmadığını sezdiğimden, kendi hediyemi kendim aldım! Gemide parayla alınabilecek her şeyi satan tek kişiden, veznedar Bay Jones'tan aldım elbette ki. Geminin karnundaki tiksindirici kokudan kurtulmanın sevinciyle güverteye çıktığımda, dostum ve geminin ikinci kaptanı Charles Summers'a rastladım. Elimdeki defteri görünce gülmekten kendini alamadı.

"Ah, Edmund, gemideki herkes farkındaydı artık bitirdiğinin... Anlamazdan gelme canım, hani şu sana soylu vaftiz babanın armağan ettiği defteri diyorum."

"Ama... ama nasıl olur?"

"Hay aksi, ne kadar da şaşırıdın öyle! Bir gemide hiçbir şeyin gizli saklı kalamayacağını daha öğrenemedin mi? Peki bu seferki ne için, ona uçuracak başka haberlerin mi var yoksa?"

"Hayır, bu onun devamı değil, yeni bir sayfa açıyorum diyebiliriz. İcini yolculukta olup bitenlerle doldurduktan sonra, sadece ama sadece kendime saklayacağım."

"Şu sıralar yazacak bir şey kalmadı gerçi..."

"Bana hiç de öyle gelmiyor!"

"Kendini hoş tutmak için yeni mazeretler, ha?"

"Bu da ne demek oluyor şimdi?"

"Vay vay vay, her zamanki gibi çalılımsın bakıyorum. Sevgili Edmund, bir bilseydin bize ne kadar baş döndürücü bir

yükseklikten baktığını, üstüne üstlük bir de yazar oldun şimdi başımıza!”

Bay Summers’ın konuşmasındaki candanlıkla karışık iç-neleyiciliği pek umursadığımı söyleyemem. Yolculuğun ilk zamanlarında belki biraz dikkatsizce ortaya serdiğim kendi kadrini bilir tavırlarımdan, burnu büyük havalarımıdan kurtulduğuma yürekten inanıyordum çünkü. Gelgelelim gemicilerin bana “Lord Talbot” adını takmalarına engel olamamıştı geçirdiğim değişim. Ne tuhaf, üstelik unvanımın yalnızca *mister* ya da *esquire* düzeyinde olmasına karşın takmışlardı bana bu adı.

“Amaan, oyalanıyorum işte. Zaman geçmek bilmiyor bu gemide. Dünyanın tepesinden dibine kadar uçsuz bucaksız denizin üstünde yolculuk etmekte olan aciz bir kara adamı başka neyle meşgul olabilir ki?”

“Bakıyorum da en büyük boylarımdan almışsın. Kimbilir ne çok serüven gerek bunu doldurmak için. Peki ya şu birinci defter, vaftiz baban için olan...”

“Colley, Wheeler, Kaptan Anderson...”

“Ve diğerleri. Sana samimi bir itirafta bulunayım; tek dileğim ikinci defteri doldurmakta zorlanmandır!”

“Dileğin kabul edilmiştir, ne de olsa kafamın içinde tek bir fikir yok ne yazacağıma dair. Ha, unutmadan... Bugün benim doğum günüm!”

Yaa, dercesine başını salladıysa da tek bir söz etmeden baş tarafa doğru yoluna devam etti. Ben de bir of çekip yoluma gittim. Ömrümde ilk defa, doğum günümü benden başka hiç kimsenin önemsemediğini fark ediyordum. Aile ocağında işler başka türlüydü tabii. Hediyeler, kutlamalar... Ama yalpa vura vura ilerleyen bu gemi bozuntusunda mütevazı eğlenceler, şirin alışkanlıklar çoktan akıp gitmişti güverteden.

Avustralya’ya varıncaya dek yalnız kalıp kafamı dinleyebileceğim, geceleri uyuyabileceğim tek yer olan kümesine, yani

kamarama girdim. Bez sandalyemi çekip biricik masamın, namıdiğer yazı kapağımın başına oturarak defteri önüme açtım. Alabildiğine geniş bir alan. Bu bomboş yüzeye iyice burnumu yaklaştırıp –kamara kapısındaki gözetleme deliğinden içeri sızan ışık o kadar azdı ki, başka şansım yoktu– baktığımda her yöne doğru yayıldığı, tüm dünyamı kaplayıncaya kadar genişlediği izlenimine kapıldım. Bir umutla gözlerimi boş sayfaya diktim ve bir başlangıca yaraşır sözcüklerin aklıma gelmesini beklemeye başladım... Ama nafi! Uzadıkça uzayan bir bekleyişin ardından, o an oynadığım oyunun, geçici olduğunu umduğum bir yetersizliği kâğıda dökmekten öte bir sonuç vermediğinin ayırına vardım. Oysa hatırlayabildiğim kadarıyla Vaiz Colley, o mutsuz insan minyatürü, kız kardeşine yazdığı mektupta bilinçsizce de olsa İngiliz dilini büyük bir ustalıklarla kullanmış, gemimizi ve –ben de dahil olmak üzere– içindeki canlıları öyle güzel betimlemişti ki! Hani denebilir ki, güneşin altında mayışmış yatan geminin şahane bir resmini yapmıştı.

Ah, tabii ya, sıcak. Hava durumunu ne çabuk unuttun seni sersem! Neden bununla yapmıyorsun girişini? En sonunda durgun kuşağı ardımızda bırakmayı başardık. Tanrının her kulunu bıktıracak kadar uzun kalmıştı orada. Şimdi Ekvator bölgesinin ılık havasından kurtulduk, ferah ferah güneye doğru ilerliyoruz, rüzgârı pruva iskelesinden aldığımız için gemi yine yalpaya düştü ama artık buna o kadar alıştım ki benliğim ve uzuvlarım gündelik hayatın bir parçası gibi algılıyor baş-kıç vurmaları ve yalpalamaları. Havanın berraklığı sayesinde lacivert ufku açık ve net olarak görebiliyoruz, Lord Byron'un meşhur buyruğuna boyun eğerek ilelebet yuvarlanıp gidiyor gibi... İşte dizelerin gücü diye buna derler! Bir ara vakit ayırıp ben de denemeliyim. Elverişli bir esinti, hatta belki elverişlinin biraz ötesine geçtiği söylenebilecek bir rüzgâr

sayesinde (aklımda kaldığı kadarıyla Lord Byron'un böyle bir buyruğu yoktu) gemi hızlanıyor, daha doğrusu hızlanması gerekirdi ama görüldüğü kadarıyla rüzgârın bizi önüne katıp götürmesini engelleyen, bizi yavaşlatan esrarengiz bir engel var. Ama bu kadar hava durumu yeter. Colley olsa herhalde hava durumunu yazdıklarının içine bir güzel yedirir, hoş bir bağlantı kurup anlatmaya devam ederdi. Ama görebildiğim kadarıyla rüzgârın havayı birazcık serinletmekten ve hokkadaki mürekkebin bir o yana bir bu yana gidip gelmesine neden olmaktan başka bir etkisi yok. Edmund, sana emrediyorum! Bir yazar ol!

İyi ama nasıl?

Sık sık hoşgörüsüne sığındığım ama gerçekte hiç de hoşgörülü olmayan vaftiz babamın okuması için yazdığım birinci günlükte bu yeni defter arasında kaçınılmaz bir fark var, çünkü bunu... bunu kimin için yazdığımı bilmiyorum. Önceki defteri doldurmak için konu aramam gerekmemişti. Talihin birtakım oyunları sonucunda Colley kendini öldürmüştü ve uşağım Wheeler denize düşüp boğulmuştu, böylece daha ben ne olup bittiğini anlamadan defterimi doldurmuştum. Şimdi bir şeyler bulmak için açıp ona bakmam da mümkün değil, kâğıtlara sarılmış, yelken bezinden kılıfı dikilip kapatılmış, mühürlenmiş olarak alt çekmecede duruyor. Gerçi hâlâ hatırlıyorum en sonlara geldiğimde bunun bir deniz hikâyesine dönüştüğüne dair bir şeyler yazdığımı. Tamamen kazara hikâyeye dönüşmüş bir günlüktü o. Oysa şimdi anlatacak bir hikâye yok.

Dün bir balina gördük. Daha doğrusu hayvan nefes almaya çıktığında fıskırttığı suyu görebildik ama ne kadar dikkatli baktıysam da bir türlü gövdesinin su yüzeyine çıktığı anı yakalayamadım. Doğruyu söylemek gerekirse ilişkilerimi bir an önce kesmek istediğim dostum Bay Deverel, fıskıran suyun,

ateşlenen bir topun görüntüsüne çok benzediğini söyleme gafletinde bulundu. Bunun üzerine Zenobia Brocklebank bir çığlık attı ve ondan böyle tüyler ürpertici şeyler anlatmamasını istedi. Kusursuz bir zamanlamayla –görünüşte bile olsa– açığa vurulmuş bu kadınca zaaf Deverel’in ona yaklaşmasına, hiçbir direnç göstermeyen ellerini avuçları arasına alarak tesselli edici sözler söylemesine yetti ki bu sözlerin altında yatan şehveti sezmek için ayrıca bir çaba harcamaya hiç gerek yoktu. Eski mürebbiyemiz Bayan Granham, gözlerinde şimşekler değilse bile kıvılcımlar çakarak onları süzdükten sonra, nişanlısı Bay Prettiman’ın deniz ressamımız, miskin Bay Brocklebank’e devrimin toplumsal faydaları üzerine söylev çekmekte olduğu yere yöneldi. Bunların hepsi pupada, vardiya subayı Bay Cumbershum ve asteğmen Bay Taylor’ın bakışları altında gerçekleşti!.. Başka ne oldu? Pöh, bunlar pek heyecan verici sayılmaz.

Dün çukur güverteye bir halat uzatıldı, sonra parçalara ayrılıp gizemli bir denizcilik işlemi için kullanıldı. Hiç değişmeyen kahrolası manzara dışında yazmaya değer başka bir şey olmadı.

Lanet olsun! İkinci defter boyunca olayların merkezine koyacağım bir kahramana ihtiyacım var. Hüzünlü kaptanımız Anderson olabilir mi? Hiç sanmıyorum. Üstündeki şatafatlı üniformaya rağmen kahramanlıktan akıl almaz derecede uzak olduğu duygusundan kurtulamıyorum. Dostum ve geminin ikinci kaptanı Charles Summers olabilir mi? Gerçi kendisi önceki hikâyemizin iyi adamı ve bu saygınlığından bir şeyler kaybetmesi son derece trajik olacaktır. Ya diğerleri, somurtkan seyir subayı Bay Smiles, topçu Bay Askew, marangoz Bay Gibbs? Peki, veznedar Bay Jones, yani gemimizin güzide tüccarından kahraman yaratmak mümkün olur mu? Şu bizim kara subayı da olabilir, yeşiller içindeki askerlerin

komutanı, Oldmeadow. Beynimin en el değmemiş köşelerini keşfe çıktım, Smollett ve Fielding'i sahneye davet edip tavsiyelerini istedim, fakat onlardan da bir şey çıkmadı.

Belki de sandığından çok daha akıllı ve duygulu olan genç bir beyefendinin hikâyesini anlatabilirim; bu beyefendi Avustralya'ya giden bir gemidedir mesela, var olduğundan şüphe edilemeyecek yeteneklerini kullanarak orada yeni koloninin valisinin yanında bir mevki edinecektir. O öyle bir adamdır ki... Eee, başka? Baş kasarada göçmenler arasında bir kadın var. Belki onu kahraman seçeriz kendimize, kimliğini gizleyen bir prenses olmasın sakın? Ya da kahramanımız onu kurtarabilir... Ama ne tür bir sorundan ya da kimden kurtaracak? Demek ki geriye bir tek Bayan Brocklebank kalıyor ama onun üzerine yazmak gelmiyor içimden. Bir de onun, kendisini neredeyse hiç tanımadığım, bir (üvey) annesi var ve zaten o şiş göbektin karısı olamayacak kadar genç ve sevimli bir kadıncağız.

Aranıyor! Yeni günlüğüme bir kahraman aranıyor, bir de kadın kahraman, bir kötü adam ve içimdeki sıkıntıyı alıp götürebilecek komik olaylar...

Eninde sonunda Charles Summers'a razı olacağım galiba. Düzenli olarak konuştuğum ve birlikte oturduğum tek kişi o. İkinci kaptan olarak geminin bütününden sorumlu olduğundan vardiya nöbeti tutmuyor. Yirmi dört saatin on sekiz saati geminin içinde dolaşıp duruyor ve yalnızca gemicileri değil, tüm göçmenleri ve yolcuları isim isim biliyor. Hiç kuşku yok ki geminin yapısını da santimi santimine ezberlemiştir. Anladığım kadarıyla sadece öğleye doğru bir saat mola veriyor, yanılmıyorsam on birden on ikiye kadar, o zaman da güvertede gezintiye çıkan yolcular gibi volta atıyor. O saatte güverteye çıkan başka yolcular da var ama gururla söyleyebilirim ki Charles arkadaş olarak genellikle beni seçiyor. Bu günlük yürüyüşler için kendimize bir rota belirledik. Çukur

güvertenin iskele tarafında volta atıyoruz. Bay Prettiman ile nişanlısı Bayan Granham ise aynı şeyi güvertenin sancak tarafında yapıyorlar. Alışkanlık edindiğimiz üzere üçer dörder kişi birlikte değil ikişer kişilik gruplar halinde bir aşağı bir yukarı yürüyoruz. Bu sayede, onlar tam baş kasaranın oradan dönerken biz de kış kasaradan dönüyoruz. Ortaya doğru ilerlediğimiz sırada grandi direğinin geniş gövdesi iki çifti göz göze gelmekten kurtardığı için her seferinde şapkalarımızı çıkarmamıza ya da başımızı hafifçe eğerek tebessüm etmemize gerek kalmıyor. Ne kadar da saçma değil mi?

Bizi kara insanların alışkanlıklarını tekrarlamaktan kurtaran tek şey, kalın bir ağaç kütüğünün aramıza girmesi.

Geçen günkü gezintimizde bunu Charles'a söylediğimde gülmekten kendini alamadı.

"Daha önce hiç bu konu üzerine düşünmemiştim, ama sanıyorum haklısın, hakikaten ilginç bir bulgu."

"İnsanın kültürel yapısı ve alışkanlıklarıyla ilgili, düzenli çalışmalarım sayesinde başardım, politikaya atılmak isteyen her kişi için zorunludur bu."

"Gelecekteki kariyerin şimdiden belli mi?"

"Her adımını. Hem de benim yaşımdaki pek çok kimseden daha açık bir biçimde."

"Meraklanmaya başladım şimdi."

"Şöyle diyelim: Koloni yönetiminde sadece birkaç yıl kalaçım, hatta belki daha da az."

"Ben de orada olup görmeliyim bunu!"

"İnanın bana Bay Summers, bu yüzyıl boyunca uygar milletlerin dünyanın gizli saklı köşelerine ulaşır hepsinin yönetimini alacağından kuşum yok."

"Sonra ne olacak?"

"Parlamento elbette. Hani şu 'kokuşmuş kent' dedikleri yerler var ya, onlardan biri vaftiz babamın avucunun içinde.